

REDACȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

N-rii de Duminică pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERȚIUNILE:
pe 1 și 2 garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Situațiunea partidelor maghiare.

Budapesta, 7 Martie.

Acțiunea planuită de către parti-
dul popular în cauza desvelirilor lui
Rohoney față de care și-ar fi fost ex-
primit consimțământul în aparență,
ba chiar, cum glăsuiau la vreme vo-
cilo interesate, cu unanimitate, a fost
zădărnicită și așazicând îngropată în
chiar primele stadii ale încolțirii ei,
cu toată declarațiunea emfatică a
deputatului Meszlényi, în conferența
partidului Kossuthist, că „ar fi cea
mai mare crimă de a nu se folosi de
acest privilegiu pentru un atac cât se
poate de strașnic contra lui Bánffy”, la
care enunțațiunea urma apoi „reso-
luțiunea unanimită”, că da, pornim în
război de exterminare.

Ori de câte ori auziți de astfel de de-
clarațiuni eșite din sinul fracțiunii
fiului tatăne-seu, să rideți cu hohot,
căci nu sunt altceva decât palavre,
praf aruncat în ochii publicu-
lui naiv de prin provincie spre a-l
înșela asupra adevăratei stări a lu-
crurilor. Tot „partidul” acestui Bar-
lekin pișcher, care face comerț cu
memoria și numele tatălui său, este
în realitate nu mai puțin guvernă-
mental decât mamelucii din partidul
poreclit, de batjocură „liberal”; cum
le poruncește acestora Bánffy-pașa
pe față, în auzul și vîzul lumii, așa
le comandă și-i învîrtește pe ascuns
pe purtătorii numelui fostului sfânt
din Turino, slugindu-se mai ales de
trei sfoare principale: Kossuth, Eötvös
și jidanul Pichler, dela cari se
extinde apoi mișcarea bánffyana la
toate figurele partidului, făcând apoi
păiașlicuri cu „unanimitate” sau fără,
după-cum cer trebuințele stăpânului
ascuns.

A doua fracțiune a independenștilor
porecliți mai înainte Ugroniști, ear'
acum Bartha-iștii, sunt ca și cum nu
ar fi, reduși la neputință prin renun-
țarea la luptă a fostului lor șef din
causa „inteligenței corupte și a po-
porului slab”. Se mențin mai mult
numai pentru salvarea onoarei.

„Nemzetisții” cu șeful lor teore-
cian-orator, și cu presidentul clubu-
lui, Horánszky, care lichnește cu ne-
răbdare după portofoliu, încă for-
mează o așa-zisă „oposiție de milă”,
cu care se joacă cel mai cinic mi-
nistru din câți au nefericit această
țeară.

Și pe lângă acestea, Bánffy are
în fiecare partid opozițional câte u-
n, sau și mai mulți agenți ai sei
gras salariași, cari nu numai îl in-
formează despre tot ce se petrece
în partidul respectiv, dar și mane-
vrea pentru a zădărnici lucrurile
ce nu și-ar veni la socoteală, fie plă-
cute ori neplăcute pentru el în ochii
lumei. Are el de acești agenți și
chiar în stinul partidului popular ca-
tolic, și acolo se află „inteligenta a-
ceea coruptă”, din cauza căreia Ugron
s'a retras de pe câmpul de luptă.

Apoi mai vine încă un lucru: fie
în urma poruncilor lui Bánffy, fie din

propriul imbold, tustrele celelalte par-
tide opoziționale subminează pe ascuns
partidul popular, ca unul ce ar fi avînd
veleități favorabile naționalităților, deși
nu prea le-a arătat, de aceea nici nu
poate prinde rădăcini adânci aici
unde se credea că va câștiga mai
mult teren decât ori unde, adevă-
tă printre Slovaci; și acolo li scade deja
popularitatea.

Bată deci cauzele și explicarea
faptului, că acțiunea proiectată de
către acest partid întru exploatarea
parlamentară a desvelirilor lui Ro-
honey a căzut baltă.

Dar' pentru aceea spusese lui nu
perd din însemnătatea lor ca niște
adevăruri nerăsturnabile, dovedite în
fiecare zi prin fapte, prin realitate.
Pe noi naționalitățile ne interesează
mai ales și în primul rînd acele pu-
ține cuvinte care poate involuntar i-au
scăpat din gură despre chestiunea na-
ționalităților, atât în vorbirea lui dela
12 Februarie, cât și în aceea dela
14 Februarie.

„Colo — zise în cea dintâi — în
Ardeal, este moartea, perirea noastră,
gilotina națiunii...”

Ear' în cea de pe urmă între al-
tele, veștejind sistemul, spuse în mo-
dul seu scadentat, întrerupt, aproape
hamletist, prin „nebulia lui în care
e sistem”: „Nu se poate rupe cu
acest sistem. Cei-ce au menținut
acest sistem sunt de vină. Acest
sistem zace în însușirile statului nostru:
dualismul și chestiunea naționalităților”.

Mare adevăr a grăit „nebunul” cum
ii zic Ungurii.

Da! Din cauza chestiunii naționa-
litaților este menținut întreg „sist-
emul” de colosală minciună și tot
atât de uriașe corupțiune, pentru
care cei mai neînfrînți și relativ
cei mai cinstiți dintre ai lor parte re-
nunță pe deplin la luptă, se retrag,
ca Ugron; parte își rostesc vorbirile
lor cu o resignațiune, din pură datorie
seacă opozițională, cum e Apponyi,
ferindu-se, fiindu-le frică de corupta
și atotputernica presă, care se află
în mâinile elementului din lume celui
mai corupt și celui mai corupător,
frica, de care încă a pomenit cu vorbe
destul de lămurite „nebunul” din par-
tidul mamelucilor.

Da, da! Chestia naționalităților nu
li lasă să se atingă de sistemul blăs-
tămat, despre care toți sunt convinși,
că e pricina tuturor relelor și al co-
lui ce în mod așa de ameninșător își
ridică capul: a socialismului. De dra-
gul lui, a „rendszer”-ului, lasă pradă
jefuitorilor naționali și internaționali
atât pe noi naționalitățile nemaghiare,
cât și pe propriul lor popor; de dragul
lui „inteligenta” se corupe, ear' „po-
porul” (lor) slăbește tot mai mult.
Pentru hatărul acestui sistem se calcă
în picioare și se schingiuesc nu numai
naționalitățile nemaghiare, dar se su-
prînd, se scurtează prin simple ordonanțe
absolutiste însăși libertățile generale ce-
tățenești, cum s'a întâmplat acum și
se mai pregătește pentru totala
sugrumare a libertății de presă, pen-
tru ștergerea dreptului de intranire,
de reuniuni și alte asemenea drepturi
din cele mai elementare și cardinale
într'un stat constituțional.

Așa e! numai și numai din cauza

acestui sistem, care nu permite ca
majoritatea faptică și legală a aces-
tui stat să-și capete valoarea și în-
semnătatea ei potrivit cu jertfele
de bani și sânge ce le aduce din su-
doarea muncii sale întru susținerea
statului; numai din cauza lui se men-
ține învechita și cea mai reacționară
lege electorală din toată lumea, și
care lege electorală încă e eludată în
chip ne mai pomenit de scandalos în
toate descrierile și dispozițiunile
ei nebuloase, medievale. Legea, în
virtutea căreia stăpânitorii ajung din
an în an a lăsa tot mai puțin alegă-
tori a merge la urnă, a-și exercita
cel mai primordial drept cetățenesc
într'un stat cu întocmire representa-
tivă. Căci, pe când în momentul crea-
rii ei, la 1848, numărul alegătorilor
în țara ungurească se avea la un
million, în anul 1869, la prima „re-
visuire” a ei, scăzuse la 900,000; ear'
azi, după treizeci de ani de domnie
a liberalismului, numărul alegătorilor
ajunge abea la 800,000; pe când spre
pildă în Austria din 1.750,000 câți
erau până la începutul anului 1896,
s'a urcat în urma celei mai nouă re-
forme electorale la aproape 6 milioane.
Astfel că pe când în Austria la 1000
locuitori cad 244 alegători; la noi, în
Ungaria, relațiunea aceasta se espri-
mă prin cifrele 1000 : 57.

Și în statele constituționale cele
mai „reacționare” numărul alegători-
lor față cu populațiunea e cel puțin
de trei-ori atîta.

Ear toate acestea în anul iubilat
de 50 ani al luptei lor „titanice” pen-
tru „libertate”!

Ba nu! Mai curînd să zicem că:
„Sic itur ad absolutismum!” ear nu ad
Astra. O să vedeți, dar și noi vom
vedea.

În interesul adevărului. „Unirea” dela
5 Martie n. serie că în articolul nostru
„Discuțiuni penibile” ne-am fi exprimat in-
dignarea noastră pentru-că ea a reproduc
din „M.-Allam” articolul despre „socialiștii
gr.-orientali” ce ar fi în comitatul nostru.

Rugăm pe confrății nostri să nu de-
cuvintelor înțelesul pe care noi nu l-am in-
tenționat. Noi ne-am exprimat numai regre-
tul că două organe, ca „Telegraful Româ-
ni” și „Unirea”, ambele cu durere pentru neam,
și consumă puterile în discuțiuni confesio-
nale, cari slăbesc solidaritatea națională și
fac bucurie numai dușmanilor neamului ro-
mânesc. Indignați suntem numai pe zia-
rele ungurești, cari cu rea credință iscodesc
tot felul de minciuni și calomnii pentru a
ponegi nu numai biserica ortodoxă română,
ci neamul românesc întreg.

Încă una: dacă confrății nostri din Blaj
conced că e natural că p'aici, unde Româ-
nii trăiesc în zilnic contact și în aceleași
comune cu Ungurii stricați, să rătăcească
unii și din tabăra noastră, — de ce să
serie „că bisericii neamite îi lipsește nu nu-
mai forța supranaturală, ci chiar și forța și
voiața naturală de a se împotrivi răului”...

Adopte confrății nostri teoria ori mai
bine: marele adevăr că toți Românii suntem
dospiti din același aluat, și desigur că lipsa
forței „supranaturale” la ortodoxi nu va
mai pune-o în socoteala bisericii.

De altfel noi nu știm că Românii de
confesia unită ar avea forță „supranatu-
rală”.
Cât despre cei 717 neuniți ce ar fi tre-
cut la neconfesionalism, earăsi asigurăm pe
confrății dela Blaj că nici acești rătăciți nu
sunt de înregistrat pe socoteala diecesei
Aradului, unde dacă s'au și ivit nazarieuși,
ei sunt puțini și rătăciră lor eară este a

se căuta nu în lipsa de putere „supranatu-
rală” a bisericii ortodoxe, ci în faptul că
pe lângă contactul nenorocit cu Ungurii
stricați, întempleră a făcut să avem ici
colo preoți slabi, cum a fost cazul la Cur-
ticiu. Confrății nostri ne vor crede însă, căci
am dat dovezi destule: noi luptăm din răs-
puteri ca răul să se îndrepteze și am com-
bătut energic apucăturile preoților cari ne-
gligează datoria lor de preoți nu ortodoxi,
dar Români.

Îndreptarea se poate săvîrși însă numai
când nu ne vom mistui forțele în discuțiuni
penibile și sterpe.

Eată de ce am scris articolul la care re-
flectează confrății nostri dela „Unirea”. Am
scris, adevărat, cu durere, nu însă cu nă-
caz! Nu aparținem cetei acelora, căror le
„complace” a folosi ori-ce discuție drept
prilegiu de a începe — ceartă.

Dela aliații nostri Slovaci.

Entusias. — Prigoniri sîlbatic.

Amende. — Procese de presă cu
gramada.

Turci-Sv.-Martin, Martie.

Onorată Redacțiune! Ori de câte-ori ne
aducem aminte de neuitatele și mărețele
zile petrecute în Budapesta cu prilegiul im-
posantului congres al naționalităților din 10
August 1895, ori de câte-ori ne gândim la
entusiasmul nemărginit, elementar și la dra-
gostea cu care ne îmbrățișam atunci toți
laolaltă, reprezentanții tustrelor națiuni.

pe deoparte simțim și acum încă o bucurie
că am putut săvîrși-o astfel de eclatantă,
așa zicînd năvalnică manifestare a solidari-
tății națiunilor asuprite, pe dealta însă ne
cuprînde și jale sau cel puțin o mare pă-
rere de rău, că n'am urmat pe calea apu-
cată în mod corespunzător acelei manifes-
tări, după programul stabilit acolo în co-
mună, fratească înțelegere.

Nu-i vorba, în luna Aprilie a anului mil-
lenar 1896 apăruse cunoscutul protest; dar
de geaba, să n-o ascundem, n'a fost departe
la înalțimea situației și nici pe departe n'a
corespuns celor ce avea în vedere progra-
mul congresului pentru anul millenar.

De atunci earăsi a urmat apoi o tăcere,
o stagnare descurăgeatoare aproape timp
de doi ani, până când comitetul așa zis de
doisprezece al naționalităților s'a putut în-
truni, la începutul lunii Ianuarie anului cu-
rent, dar în ce mod trunchiat, neocomplet.
Din partea Românilor nu era de față decât
un singur membru, dl Coroianu; din partea
Sîrbilor d'asemenea numai unul, Dr. Gavrilă,
pe când dintre ai nostri, Slovaci, erau trei:
dnii Mudron, Dr. Stefanovici și Dr. Vano-
vici. Că pentru-ce n'au venit mai mulți
dintre Români și Sîrbi, nu vreau să scrutez
aci, destul că noi cestia d'aici regre-
tăm aceasta lipsă, pe care nu putem să
ni-o lămurim de aici din depărtare.

„Protestul” întocmit de această confe-
rență a comitetului naționalităților, deși a
provocat o discuție ziaristică destul de viue
între presa așa zisă maghiară și ziarul
„Reichswehr”, totuși n'a avut acel răsunset
învîgător și măreț, pe care ar fi trebuit
să-l aibă o asemenea manifestație a comi-
tetului celor trei naționalități, dacă ar fi
participat și s'ar fi interesat cu toții de ea.

Dacă însă nu s'a putut face, nu s'a făcut
mai mult, trebuie să ne mulțămim deocam-
dată cu atîta. Adecă să ne înțelegem de
vorba „mulțămii”! O folosesc numai ca
grano salis, adecă „de nevoie” să ne mul-
țămim; căci în realitate, de fapt nu sun-
tem mulțămii, nu putem fi, ci trebuie să
ne manifestăm altfel, în mod mai măreț,
mai puternic; pentru a impune dușmanului

trufaș și neînduplecat trebuie să ținem ea-răși cât se poate de curând un congres ca acela din anul 1895, care atâtă frică bă-gase în sinul îngâmfătorilor stăpânitori.

Dar oare este posibil a ne manifesta tot așa de frumos, de imposant? Eu așa crede, că da! Numai să se pună în frunte și să iee inițiativă oamenii, cari și atunci, în 1895, au știut să pună la cale astfel de mareașă adunare. Din partea slovacilor v e asigur, că ar veni la congres tot atâtă ca rândul trecut, dacă nu și mai mulți căci cu toate prigonirile neomenoase, de nesuferit, tot mai multe și mai crunte, în fie-care zi nu una ci două-trei-patru la număr, oamenii noștri, pătura noastră inteligentă și tagma meseriașă nu-s de loc frunte, înfricoșate, ci, dacă e nevoie, se duc bucuroși și în foc.

Amintind de prigonirile ce avem zilnic de îndurat, eacă unele dintre cele mai proas-peie.

În unele locuri, cum e spre pildă în orasul *Tisoveț* (*Tiszolez*), unde trăește ad-voocatul fruntaș *Dr. Daxner*, cunoscut parti-cipantilor la grandioasa adunare națională din luna Iulie 1893, dela Sibiu, autorități-le nu permit Slovacilor nici să joace tea-tru. Dnul Daxner și cu vărul său au fost pedepsiți fie-care cu câte 150 fl., pentru-că copii lor purtau cu ocusia maialului stegu-lete mitite în culori cehece: alb-roșiu, ste-gulețe, pe care gendarmii le rupseră din mâna copișilor.

Redactorul șef al lui „*Národní Noviny*“, e luat la cercetare pentru-că primise bani dela diferiți dăruitori și îi trimite întru ajutara-rea studenților săraci, lăsându-i voie liberă de a împărți ofrande cui și cum ar voi. Mai întâiu i-a cerut fișpanul să deie soco-teala după banii primiți și împărțiți, provo-cându-se la „rendeletul“ ministerial din 17 Ianie 1897, prin care se opreste ori-ce colectare publică, pe baza unui „apel gene-ral“, *általános felhívás*. Afacerea a trecut până acum prin trei instanțe, de două-ori la fișpan și odată la fișolgabirul rămânând dl Pietor tot păgubaș, adică pedepsit de acest din urmă împărțitor al dreptății un-gurești, cu 100 fl., ear pedeasupra provo-cându-l strajnic pe redactor, că în răstimp de 8 zile toate socotelile din anul trecut al „colectelor“, restul neîmpărțit din ele, precum și ofrandele din anul curent trimise lui până în ziua osândeii, în sfîrsit se înce-teze ori-ce colectare de bani pe viitor.

Redactorul organului nostru earăși a dat recurs și în contra acestei osânde, ear cât despre colectare, se roagă de binevoitorii dăruitori a-l onora și mai departe cu în-crederea, de a îi trimite bani pentru stu-dențimea săracă. Căci trebuie să vă spun

că la noi nu avem decât 4—5 stipendii cu capital și interese foarte mici, astfel că nu se ajunge pentru spriginirea tinerimei să-race, d'aceia publicul îi ajutorează în fie-care an prin ofrande.

Dar organul nostru însuși, „*Nár. Nov.*“, e prigonit deodată în mod bănffy-esc; pro-curatorul i-a intentat deodată 5 procese de presă, cu scop vedit de a-l lovi din punc-tul de vedere material. Pentru două articole a primit răspunderea un calfă-măsar din Budapesta, care și trimisese cele două ar-ticole spre publicare; ear pentru celelalte 3 a luat asuprași răspundere una redactor al ziarului, care a și fost odată osândit în-tr'un proces de presă, pertractat în Buda-pesta la 3 Octomvrie 1895, pe când unii din martirii D-voastră amnistiați petreceau încă acolo.

Ziua pertractării celor 5 procese nu e încă ficsată de cătră tribunal; la timpul său vă vom avisa, căci earăși se va ține în Budapesta și poate că unul sau altul dintre Români, cari vor fi având daraveri pe atunci la acest loc jurat, ar dori să asiste la pe-trecere.

Pe lângă acest organ principal, mai avem încă noi Slovacii două ziare populare săp-tămânale, unul în vîrstă de 25 ani, cu numele „*Národný Hlásnik*“ (Zăzitorul național), ear' al doilea „*Ludové Noviny*“ (Foaia po-porală), care apare numai de doi ani. Red-actorul celei dintăiu este tot dl Pietor, ear' celei al doilea preotul *Hlinka*, cel care a pșit în luna lui Ianuarie a. c. drept can-didat la deputație al partidului popular în cercul electoral dela *Rujomberók* (*Rosen-berg*), dar' fu învins cu manopere bănffyane. V e aduceți aminte, că și cu prilejul acestei alegeri geandarmii impușcaseră 7 inși în comuna *Liskova* (*Lizskofalu*). Ei bine auto-ritățile au confiscat mai zilele trecute câte două din urmă numere ale ambelor acestor ziare, să vede că pentru a aplica „rendelet“-urile cele proaspete întru sugrumarea presei naționaliste, edate tocmai în anul jubilar de 50 ani, când censura de presă fusese „su-primată pe vecie“, și proclamată cu emfaza „*magyar szabadság*“. Redactorii au și pri-mit cității a se înfățișa înaintea judelei de instrucție, dar' nu ca până acum la tribu-nalele respective, de care să țin domiciliile lor (*Liptov* și *Turiet*), ci departe la *Banska-Bystrita* din comitatul *Zvolen* (*Zolyom*), cu scop de a le pricinul pagubă prin pierdere de timp și cheltueli mai mari.

De-ocamdată mă opresc aci, lăsând pe rândul viitor a vă povesti despre pasurile, nevoile și prigoanele de cari suntem păr-tași cu vîrf și indesat ca și D-voastră.

— sky.

Reforma dărilor directe.

În ministeriul de finance deja de mult se ocupă cu ideea reformei dărilor directe, pă-rînd temeiul de azi al acestor dări, nu cel mai corect.

Pentru pregătirea acestei reforme, minis-terul a adunat mai multe date de cari crede că are trebuință. O broșură interesantă va îm-părți zilele astea între deputați.

Ea vrea să lămurească întrebarea: oare bună e cheia de socotire actuală, că stă oare în proporție dreaptă venitul curat de catastru cu venitul faptic al proprietății de pămînt? etc.

Ministrul a făcut cercetări amănunțite după comitate, pe anii 1895—1896, apoi pentru țara întreagă, împreună cu povara de dare de pămînt, în termin mijlociu. Apare din acele date, că în Ungaria povara de dare de pămînt e de jugăr 72—6 cr. (în Croația 52—6).

Ear' venitul curat de jugăr catastral, pre-cum erau stările de pe la mijlocul anului 1897, a fost de jugăr 2 fl. 74 cr. în Un-garia.

Mai încolo ministrul cercetează apoi cum stă treaba cu arînda pămînturilor. Luînd tot anul 1895 ca temeiu de socoată, a se-mănând arînda pămînturilor date în folo-sință, cu venitul curat și cu darca de pămînt ce s'a plătit, prin asta ministrul ține a fi găsit adevărata cheie pentru socotirea dării de pămînt, care în Ungaria face 10.8 a ven-ritului curat.

Situația aceasta, o spun chiar foi din Pesta, — este destul de tristă, căci azi darea de pămînt (deși în partea ei mai mare e sub 10 % a venitului curat) în unele locuri face 100 % (adeacă venitul curat întreg) ba și peste acesta!

De aceea o reformă să țin de absolut necesară.

Nouele ordinațiuni de limbă.

Foaia oficială pentru publicarea le-gilor și ordinațiunilor austriace, în numărul seu dela 5 Martie publică nouele ordinațiuni de limbă, în Bohemia.

Ordinațiunile poartă data de 24 Fe-bruarie 1898, și scot din valoare ordinațiunile din 5 Aprilie 1897 ale lui *Badeni*, și anume le scoate din va-loare cu ziua de 15 Martie n. a. c.

Și nouele ordinațiuni să edau nu-mai provisoriu și cu reserva de a fi chestia regulată prin lege.

Ordinațiunile enunță principiul, că fiecare cetățean al Bohemiei are dreptul a-și căuta dreptul seu în

ori-care din cele două limbi pro-vinciale, la ori-care din oficiile înși-rate în ordinațiune.

În resumat ordinațiunile statorose următoarele:

Limba oficioasă și de serviciu a autori-tăților este aceea, pe care, pe temeiul în-măririi populațiunii, populațiunea actuală a cercurilor oficioase, o recunoaște de limbă de comunicațiune a sa.

În cercurile mixte, amîndouă limbile sunt limbi oficioase!

Ear' ca cerenri mixte, în înțelesul al-neatului premergător, sunt a se considera:

a) cercurile oficioase ale acelor autori-tăți și a acelor oficiali, a căror cerc cuprinde una ori mai multe comune, și cel puțin în una din acele comune populațiunea în minoritate, făcînd ca după ultima numărare, cel puțin a 4-a parte a locuitorilor de azi, enunță de a sa cealaltă limbă pro-vincială. (Adeacă de-or fi, spre pildă, 5 co-mune curat cehe, dar' în una se va afla și 1/4 parte Nemți cari cer limba germană, în acest cerc întreg ambele limbi sunt oficioase! Și din contră. Notă Red.)

b) sunt mixte și acele cercuri ce cuprind cel puțin un cerc judițiar, dacă cel puțin a cincea parte a comunelor cercului judițiar are astfel de populațiune, care pre-tinde de limbă oficioasă și pe cea a sa, a minorității, sau e mixt după p. a.)

c) cercurile acelor autorități cari, dacă s'întind peste mai multe cercuri judițiare, dacă cel puțin un atare cerc judițiar este în virtutea punctelor a) și b) mixt.

d) cercurile oficioase orînduite pentru au-toritățile capitalei provinciale Praga.

Astfel în viitor în Bohemia vor fi cerenri cu o singură limbă oficioasă și cu două limbi, — zice ordinațiunea, apoi după alte prescrieri amănunțite, încheie:

În urma acestora, fiecare oficial public trebuie să aibă aca cunoștință de limbă, pe care i-o pretinde oficial seu acolo unde s'întîns. Deja la publicarea concursurilor va spune ce i-se cere.

*

Privită mai de-aproape ordinațiunea putea fi și mai simplu redactată, așa anume, că peste tot locul, amîndouă limbile sunt limbi oficioase! Căci așa cum o ia din jos în sus, căutînd în o comună 1/4 parte de locuitori cari cer altă limbă decât cea a celor 3/4 părți și impunînd apoi limba asta cer-cului întreg de mai multe comune apoi luînd un cerc mai mare compu-din astfel de cercuri mai mici, și nu mai unul de va fi declarat mixt, tre-buind întreg acesta mai larg să pr-

Notițe bibliografice

Sub titlul „*Crâmpeie*“, dl *Dumitru Stăn-cescu*, harnicul director al revistei literare: „*Foaia pentru toți*“, a adunat, într'un volum de 167 pagini, mai multe scrieri recente de ale d-sale, apărute cele mai multe în excelenta revistă ce redactează.

Deși tiner încă, dl *Dumitru Stăncescu* ocupă loc între bunii scriitori români. În deosebi este apreciat ca cultivator al lite-raturii populare. Basmele sale sunt puse alături de a ale lui *Ispirescu* și *Creangă*. Cât despre snoavele cu care a înbogătit lite-ratura românească, ele sunt cetite cu o de-osebită plăcere de toți Români și i-au asi-gurat loc de frunte între literații români.

Volumul ce ni se presintă deci poate fi primit fără nici o rezervă. El vine dela unul din puținii, care stăruie a se ocupa numai cu literatura. Nepretențioase, dar' delicioase, impresiile, cari ocupă o bună parte a volumului, pot fi recomandate îndeosebi tinerimei noastre. Autorul își dă părerile asupra a o mulțime de lucruri ce-l înconjoară și își descrie cu o deosebită sin-ceritate impresiile pe cari îi le produce de-osebitele lucruri și evenimente, cari dau ca-racterul original al capitalei României.

Mai ales din acest punct de vedere la noi „impresiile“ dlui *Stăncescu* vor face bună — impresie.

A doua parte a volumului cuprinde notițe biografice, scrise conștiincios și proprii onora a înbogății, altora a evoca în memo-rie diferite cunoștințe mai ales literare. Schița despre *Traian Dimitrescu*, tinerul poet decedat acum doi ani, este înduioșo-toare.

Partea III a volumului („Trei-zeci de zile în Elveția“) de asemeni sunt mai ales im-presii: impresiile unui suflet cult și delicat, și descrieri poetice asupra celor mai roman-tice locuri din Europa. Cine a umblat pe acolo își regăsește lacurile albastre văile pră-păstioase, munții acoperiți cu zăpadă și în-treg dumnezeiescul rai numit *Elveție*... Ear' cine n'a fost, un dor covârșitor îl cuprinde să vadă toate minunățiile de pe la *Rigi*, *Jungfrau* etc. etc.

Nici nu mai trebuie poate să spunem, că volumul întreg este scris într'un stil viu, clar. Felul d'a scrie al dlui *Stăncescu* se distinge mai ales prin calitatea că nu o-bosește, fiind variat, sugestiv.

„*Juvenilia*“ este titlul unui volum (Proză și versuri) apărut la Brașov din peana dlui *Sextil Pușcariu*, student universitar.

Sunt primele încercări ale unui tiner nu numai străduitor, dar și talentat.

De câți-va ani deja numele dlui *Sextil Pușcariu* figurează prin revistele periodice și ziarele noastre.

În acest volum și-a adunat bucăți scrise chiar la vîrsta de 15 ani. E natural deci ca să găsim scăderi tehnice, ici colo exa-gerări, dar cine, doamne, nu va trece cu vederea scăderile legate de vîrstă avînd în schimb plăcerea d'a ceti despre atîtea bucurii și tîngeri de studenți hazlii, scene prin care toți arz trecut de alt fel, dar puținii ni le-am însemnat cu pietatea dlui *Sextil Pușcariu*.

Nota dominantă aproape a tuturor scrie-rilor este humorul și sarcasmul. Se vede că este elevul dlui *Virgil Oniț*, director al gimnasiului unde dl *Sextil Pușcariu* și-a făcut studiile.

Se aștelege, subiectele scrierilor sale sunt luate mai ales din viața de student. „Lupta genilor“, desigur are să rămână o bucată clasică privitoare la viața veselă a tinerilor noștri de prin gimnasia, a tinerilor pe cari îi regăsim mai tîrziu în volumul lui *Virgil Oniț*, care-i descrie cu atîta talent ca uni-versitari... „O seară de toamnă“ e ceva mai duioasă; autorul, ajuns la universitate, a

dat deja de un mediu, unde se găseau dureri.

Dintre epigrame, dau aci două:

Unui papucar.

Meseria ta ie voche.
Căci aminte de'mi aduc,
Moș Adam în Paradis
Încă stase sub papuc!

Din și de...

„Din nimie s'a făcut lumea!“
Astfel înțelepții zic.
Nu știu, însă ved că astăzi
Ea se face de nimie!

Întreg volumul este de altfel o chestie: că în domnul *Sextil Pușcariu* putem săm nu numai un viitor prosator ardelean de valoare, ci dacă va cultiva și versu-l va ajunge și un epigramist de frunte... în rim din tot sufletul.

Russu Șiriano

Bibliografie.

„Istoria Patriei“ și elemente din istoria universală. Tratată după metoda biografic în două cursuri concentrice pentru școlile populare române de Ioan Dariu. Carte aprobată de înaltul Ministru r. ung. prin ordinațiunea ministerială dno. 20 Dec. 1888. Nro. 37,358; și de Vener. Consistoadre din Sibiu, Arad și Caransebeș etc.

Edițiunea a IV-a revăzută. (Cu portretele mai multor regenti și bărbați alesi).

Brașov, 1898. Editura librăriei H. Zeidner.

„Manual de Morala Evangelică“ sau scurtă explicare a textelor cu conținut moral din cele 4 Evanghelii de dl Moise N. Pacu, doctor în drept, profesor la liceul local, avocat și fost deputat. Carte aprobată de St. Sinod Galați, ediția II-a O recomandăm cu totdinadinsul preoților și învățătorilor precum și părinților de familie și creștinilor pioși.

Se află de vânzare la autor, strada sf. Ilie Nr. 8, la librăria Nebuneli din Galați și la librăriile principale din țară.

„Gramatica Română“ pentru învățământul secundar de Ioan Petran, profesor. Partea II. Sintaxa. Arad. Editura autorului. Se poate căpăta și la administrația „Tribuna Poporului.“

„Abecedar ilustrat“ compus pe baza principilor pedagogice moderne de învățătorii: Iosif Moldovan, Nic Ștefu, Iuliu Groșoreanu, Nic. Boscaiu și Petru Vanceu. Prețul unui exemplar 20 cr. A se cere la administrațiunea „Trib. Pop.“

Poesii de Aurel Ciato. Un elegant volum de peste 100 pagini, cuprinzând 40 de poezii dragălașe atât prin gândirile, cât și forma în care sunt turnate.

„Biblioteca Noastră“ de sub direcțiunea dlui Enea Hodoș profesor în Caransebeș apare în fie care lună.

Numerele apărute până acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realități și Visări“, novelete. — Nr. 2. Iosif Bălan, „Iancu de Hunyad“, cerc. istorică. — Nr. 3. și 4. G. Coșbuc, „Versuri și Proză“. — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alese“. — Nr. 6. N. Macovișteanu, „Dela Sate“, piesă teatrală. — Nr. 7. Zotti Hodoș, „Intocmai!“ comedie.

„Jertfa Creștinilor“. Comentariu al liturgiilor bisericești grecești, compus de Dr. Victor Semigelski. Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Preaveneratului Ordinariat metropolitan de Alba-Julia și Făgăraș. Blaj, 1897. tipografia seminarului archidieceșan. Editura autorului. Venitul curat va fi o contribuție la formarea unui fond provincial de salarizare a preoților și învățătorilor.

„Istoria universală“ pentru școlile secundare de Vasile Goldiș, profesor. Volumul III. Evul nou. Editura librăriei Nicolae I. Ciureu, Brașov. 1897. Prețul 1 fl. 50 cr.

„Manual de Theologia Morală“ de Dr. Athanasie Mironescu Craioveanu, profesor la universitatea din București. Tipografia „Cărților bisericești“.

„Trelzeci de ani de domnie al Regelui Carol I.“ Cuvântări și acte. Vol. I. 1866—1880. Volumul II. 1881—1896. Edițiunea Academiei Române. București 1897.

„Liturgia Sfântului Ioan Crisostom“ culeasă, aleasă și întocmită pe baza melodiilor vechi bisericești, pentru corul școlărilor pe două voci — sopran și alt — de Nicolae Ștefu, învățător în Arad. Se poate comanda dela autorul și administrațiunea foii noastre.

Comandă din provincie se efectuează prompt

Asortiment bogat în obiecte pentru cadouri de Crăciun și Anul-nou!

(46) 44

HAIK AN TAL

Strada Forray. ARAD. Curte de sticlărie.

Cel mai ieftin izvor de târguit de tot felul de sticlărie, porțelan și vase de peatră pentru casă

OGLINZI, TABLOURI ȘI RAME PENTRU ICONI cea mai bună calitate de

LAMPE DE MASĂ ȘI DE AGĂȚAT, DITMĂR garnituri pentru hoteluri, birturi și cafenele

CELE MAI RENUMITE ÎN LUME SIEMEN BUTELII PENTRU VIN, BERE ȘI COGNAC garnituri pentru bucatărie și altele ce cad în aceasta specialitate.

CEA MAI FINA CALITATE DE STICLĂ ÎN TABLE DE BOEMIA ȘI BELGIA

Fondată 1883. Telefon Nr. 247.

Tot aici se primește și un învățacel

Valabil dela 1 Octomvrie 1897.

MERSUL TRENURILOR

Valabil dela 1 Octomvrie 1897.

Arad—Budapesta.			
	d. m.	a. m.	seara
Arad, pleacă	4.21	11.20	9.35
Sofronya	—	11.36	9.58
Curtici	—	11.49	10.07
Lăcășháza	—	12.05	10.25
Chitighaz	5.04	12.28	10.54
Claba	5.28	1.19	11.39
Szolnok	7.32	4.14	2.49
Budapesta, sosete	9.40 seara	7.30 seara	6.10 dim.
Budapesta—Arad.			
	dim.	dim.	seara
Budapesta, pleacă	6.45	8.05	10. —
Szolnok	8.54	11.07	1.20
Claba	10.49	2.23	4.32
Chitighaz	11.07	2.54	5.03
Lăcășháza	—	3.19	5.21
Curtici	—	3.28	5.38
Sofronya	—	3.40	5.50
Arad, sosete	11.51	3.55 d. a.	6.05 dim.
Arad—Teluș.			
	d. m.	d. m.	dim.
Arad, pleacă	12.11	4.30	6.30
Glogovaș	—	4.42	6.41
Gyurok	—	5.08	7.01
Panliș	—	5.14	7.12
Rădă-Lipova	12.50	5.25	7.29
Conop	—	5.57	7.51
Bărnava	—	6.18	8.07
Totivărădia	—	6.29	8.29
Soborșin	1.46	6.58	8.47
Zam	2.05	7.27	9.16
Gurassada	—	7.53	9.42
Illa	2.28	8.08	9.58
Branlelea	—	8.26	10.16
Deva	2.54	8.52	10.42
Simeria (Plaki)	3.12	9.06	11.11
Ovăștia	3.31	9.22	11.38
Sibot	—	10.16	11.57
Vințul-de-Jos	—	10.40	12.19
Alba-Iulia	4.28	11.01	12.32
Teluș, sosete	—	11.30	1.05
Teluș—Arad.			
	a. m.	dim.	d. m.
Teluș, pleacă	—	8.48	2. —
Alba-Iulia	11.13	4.17	2.33
Vințul-de-Jos	11.40	4.34	2.49
Șibot	—	4.55	3.10
Ovăștia	12.12	5.19	3.31
Simeria (Plaki)	1.02	6.05	4.10
Deva	1.14	6.20	4.25
Branlelea	—	6.43	4.49
Illa	1.40	7.06	5.13
Gurassada	—	7.16	5.23
Zam	2.05	7.41	5.50
Soborșin	2.31	8.15	6.25
Totivărădia	—	8.31	6.41
Bărnava	—	8.57	7.05
Conop	—	9.15	7.29
Rădă-Lipova	3.27	9.45	7.54
Panliș	—	10. —	8.10
Gyurok	—	10.14	8.22
Glogovaș	—	10.38	8.43
Arad, sosete	4.06	10.50	8.55 seara

Arad—Claba—Oradea-mare.			
	dim.	a. m.	seara
Arad, pleacă	5.10	11.20	9.35
Sofronya	5.25	11.36	9.53
Curtici	5.39	11.49	10.07
Lăcășháza	5.56	12.05	10.25
Chitighaz	6.13	12.28	10.54
Claba, sosete	6.40	12.54	11.24
Claba, pleacă	7. —	2.38	4.50 dim.
Ghula	7.27	3.05	5.26
Sarkad	7.47	3.27	5.56
Nagy-Szalonta	8.23	4.10	6.47
Cefa	8.42	4.34	7.18
Leș	9.04	5. —	7.51
Oradea-mare, sos.	9.32	5.30	8.31
Oradea-mare—Claba—Arad.			
	a. m.	d. m.	seara
Oradea-mare pleacă	10.20	4.25	7.30
Leș	10.48	4.58	8.06
Cefa	11.03	5.12	8.29
Nagy-Szalonta	11.26	5.37	9.08
Sarkad	11.57	6.09	9.51
Ghula	12.21	6.34	10.31
Claba, sosete	12.42	6.56	10.50
Claba, pleacă	2.23	7.09	4.32 dim.
Chitighaz	2.54	7.47	5.03
Lăcășháza	3.12	8.18	5.21
Curtici	3.28	8.36	5.38
Sofronya	3.40	8.52	5.50
Arad, sosete	3.55 d. m.	9.10 seara.	6.05
Arad—Timișoara.			
	dim.	a. m.	seara
Arad pleacă	6.20	11.25	5. —
Aradul-nou	6.31	11.33	5.21
Nămeșvágh	6.49	11.56	5.47
Vinga	7.08	12.15	6.14
Orașfalva	7.20	12.27	6.34
Merofalva	7.31	12.38	6.52
St. Andrei	7.43	12.51	7.12
Timișoara sosete	8.01	1.10	7.39
Timișoara—Arad.			
	dim.	d. m.	seara
Timișoara, pleacă	8.20	2. —	9.10
St. Andrei	8.43	2.19	9.29
Merofalva	9.04	2.33	9.43
Orașfalva	9.19	2.44	9.54
Vinga	9.42	3.01	10.11
Nămeșvágh	10. —	3.16	10.26
Aradul-nou	10.30	3.34	10.45
Arad, sosete	10.43	3.44	10.55
Arad—Seghedin			
	dim.	a. m.	d. m.
Arad, pleacă	4.45	8.55	4.10
Pecsa	5.29	9.30	5.07
Băntia	5.59	9.53	5.47
Mezőhegyes	7. —	10.32	6.50
Csanád-Palota	7.21	10.51	7.18
Nădlac	7.36	11.05	7.32
Cianadul-ung.	7.50	11.17	7.47
Apátfalva	7.58	11.25	7.58
Makó	8.21	11.47	8.40
Seghedin sosete	9.27	12.51	10.01 seara

Seghedin—Arad			
	d. m.	seara	dim.
Seghedin, pleacă	2.19	6.10	8.08
Makó	3.32	7.34	5. —
Apátfalva	3.52	7.57	5.24
Cianadul-ung.	4.01	8.04	5.32
Nădlac	4.18	8.18	5.50
Csanád-Palota	4.36	8.32	6.09
Mezőhegyes	5.15	8.57	6.55
Băntia	5.44	9.29	7.34
Pecsa	6.06	9.52	8.05
Arad, sosete.	6.39	10.25	8.48
Arad—Brad.			
	dim.	d. m.	a. m.
Arad pleacă	6.25	5.10	11.52
Otvenos	6.44	5.29	12.13
Zimánd-Ujfalu	6.51	5.36	12.21
Uj-Szt-Anna	7.15	5.59	12.48
Chirechlu	7.23	6.07	12.56
Siria (Világos)	7.39	6.23	1.15
Musca Măderat	7.46	6.30	1.22
Păncota	7.54	6.39	1.36
Selouș	8. —	6.45	1.43
Ternova-Cheriu	8.14	6.59	1.59
Mocrea (Apatelek)	8.26	7.11	2.13
Boroș-ineu	8.42	7.27	2.27
Tamand	8.57	7.42	2.45
Bocsig-Bel	9.04	7.49	2.54
Ropsig	9.14	7.59	3.07
Cornest-Băra	9.21	8.06	3.16
Boroș-Sebeș-Buteni	9.34	8.19	3.39
Cociuba-Căcărén	9.49	8.34	3.59
Almaș-Cil	10. —	8.45	4.12
Bontesti	10.10	8.55	4.23
Gurahont-Iosășel	10.23	9.08	4.33
Gura-vai	10.33	9.18	4.52
Acuța	10.39	9.24	4.58
Talsicu	10.49	9.34	5.11
Hălmeșu-Ciuciu	10.58	9.43	5.24
Hălmeșu	11.18	9.58	5.44
Bala-de-Criș	11.50	10.35	6.25
Brad sosete	12.04	10.49	6.41
Brad—Arad.			
	dim.	d. m.	dim.
Brad, pleacă	2.34	1.08	4.15
Bala-de-Criș	2.39	1.23	4.32
Hălmeșu	3.16	2. —	5.14
Hălmeșu-Ciuciu	3.31	2.15	5.33
Talsicu	3.39	2.23	5.45
Acuța	3.50	2.34	5.59
Gura-vai	3.55	2.39	6.04
Gurahont-Iosășel	4.12	2.56	6.30
Bontesti	4.18	3.02	6.37
Almaș-Cil	4.29	3.13	6.49
Cociuba-Căcărén	4.39	3.23	7.01
Boroș-Sebeș-Buteni	4.57	3.41	7.24
Cornest-Băra	5.07	3.51	7.37
Ropsig	5.15	3.59	7.47
Bocsig-Bel	5.25	4.09	8. —
Tamand	5.31	4.15	8.08
Boroș-ineu	5.53	4.37	8.36
Mocrea	6.03	4.47	8.43

Ternova-Cheriu			
	dim.	d. m.	dim.
Ternova-Cheriu	6.15	4.59	9.02
Selouș	6.28	5.12	9.17
Păncota	6.37	5.21	9.26
Musca-Măderat	6.44	5.23	9.33
Siria	6.52	5.36	9.40
Chirechlu	7.06	5.50	9.57
Uj-Szt-Anna	7.21	6.03	10.10
Zimánd-Ujfalu	7.39	6.21	10.30
Otvenos	7.45	6.26	10.38
Arad, sosete	8.03	6.44	11. —
St. Ana—Chitighaz.			
	d. m.	seara	dim.
St. Ana, pleacă	3.25	6.30	8. —
Șimand	3.53	7.02	8.26
Chitighaz-Erdelj	4.30	7.43	9.02
Socodor	4.43	8. —	9.39
Șicliu	—	8.15	9.39
Otlaca	—	8.29	9.49
Blek	5.20	8.45	9.58
Chitighaz, sosete	5.35	9. —	10.13
Chitighaz—St. Ana.			
	dim.	d. m.	dim.
Chitighaz, pleacă	5.13	3.10	9.41
Blek	5.25	3.31	10.04
Otlaca	5.35	3.44	—
Șicliu	5.45	3.58	—
Socodor	5.56	4.14	10.47
Chitighaz-Erdelj	6.17	4.44	11.13
Șimand	6.38	4.55	11.42
St. Ana, sosete	7. —	5.15	12.03
Boroș-Sebeș—Moneasa.			
		a. m.	
Boroș-Sebeș-Buteni, pleacă	—	9.45	—
Selăgeni-Prăzești	—	10. —	—
Bohani	—	10.18	—
Dezna	—	10.35	—
Ravna	—	10.50	—
Moneasa	—	11. —	—
Băile Moneasa	—	11.40	—
Menyháza, sosete	—	11.41	—
Moneasa—Boroș-Sebeș.			
		d. m.	
Menyháza, pleacă	—	1.50	—
Băile-Moneasa	—	1.58	—
Moneasa	—	2.05	—
Ravna	—	2.15	—
Dezna	—	2.35	—
Bohani	—	2.47	—
Selăgeni-Prăzești	—	3.05	—
Boroș-Sebeș-Buteni	—	3.20	—
Boroș-ineu—Cerneiu.			
		d. m.	seara
Boroș-ineu	—	3.50	7.35
Cerneiu	—	3.40	3.35
Cerneiu—Boroș-ineu.			
	dim.	d. m.	
Cerneiu	—	4.50	3.50
Boroș-ineu	—	5.40	4.30